

OTROŠKO PUSTNO RAJANJE SNG

DRUGO LETO NA SVIDENJE

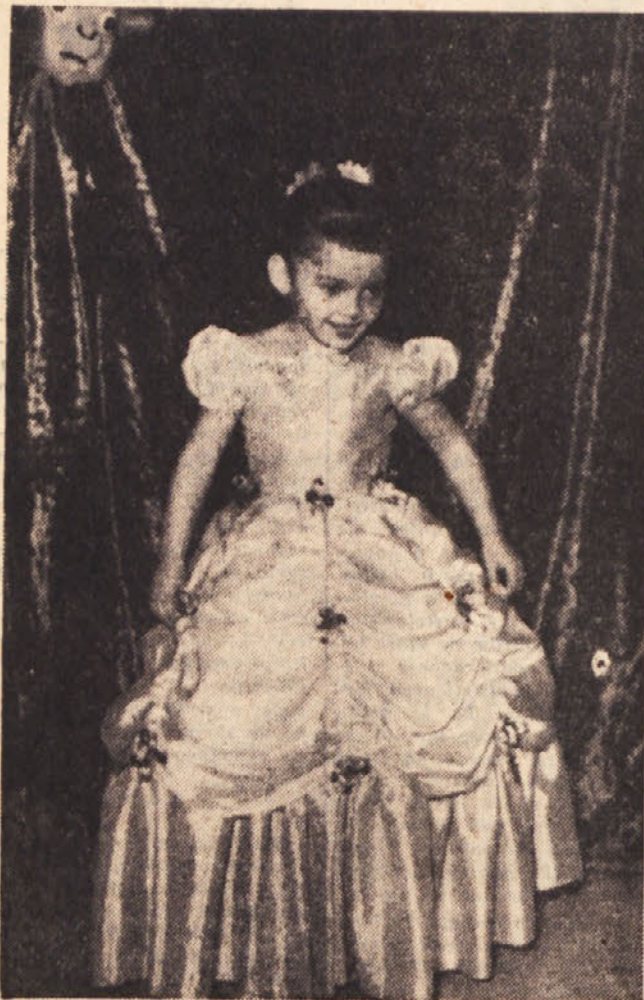
Vse prehitro je minil popoldan v kraljestvu «hudega» policaja Polikarpa, Španjolke, malega generala, belega zajčka in drugih pravljčnih bitij

Pust je sicer za nami, toda naši malčki še vedno uživajo v spominih na otroška pustna rajanja, na katerih so se letos zabavali in razgurali res po mili volji. Kje so bila pustna rajanja? Pravzaprav jih je bilo dosti! Otroku, ki ima zelo bujno fantazijo ni so potrebne posebne dvorane in godbe, da se razvije in zabava, še manj pa dragocene maske. Otroku je dovolj staro materino krilo, raztrgan dežnik, ponošeni čevlji, nekaj rdečila na ustnice in lica in smeh in zabava sta tu.

Vsega tega je bilo na pretek zadnje nedeljo na stadionu «Prvi maja», kjer sta pravilnica junaka Janko in Metka organizirala pod okriljem Slovenskega narodnega gledališča nadvse uspešno otroško pustno rajanje. Otroci v prekrasnih maskah je bilo toliko, kot se nikoli. Tu smo lahko srečali prekrasne vile, paže, generale, dame, Španjolke, bajne odaliske, pika-polonice, gobice, zajčke, palčke itd. Vsi so bili tako lepi, da je bilo res težko reči, kdo je lepši, ali pa celo najlepši. Mamice so sijajni oči spremljale rajanje svojih malčkov, ki so se med seboj kar kosali, kdo bo bolje zaplesal valček, tango in polko. Potem so pa otroke obiskali še junaki iz otroških predstav SNG, med njimi kralj, kraljica, kraljevič, njegov prijatelj Lipe «hudi» policaj Polikarp in še drugi. To je bil za otroke višek zabave.

Potem je prišlo na vrsto tudi nagradjevanje najlepših mask. Mislimo da je bila naloga razsodišča tokrat težavnejša, kot kdaj koli. Kako določiti in izbrati najlepšo masko, ko pa so bile vse lepe! No, pa so se le nekako zednili in nagradili deset mask, med katerimi sta si prvo nagrado delila majhna «damica» v svetlomodri obleki in dostojanstveni «general». Nagradjeni so bili še paži, gobica, Španjolka in končno čisto majhen, majhen bel zajček. Njihova imena bi hoteli vedeti? — O to pa ne smemo povedati, saj so bili vendar maske...

Vse prehitro je minil popoldan, ko so morali misliti o troci na odhod domov. Dosti potrpljenja in prigovarjanja je bilo treba, da so spravile mamice svoje razposajenčke

Kraljica — prva nagrada na otroškem rajanju (Bole)

General — prva nagrada na otroškem rajanju (Pertot)

S plesa najmlajših, ki je bil preteklo nedeljo na stadionu «1. maja»

Najmlajši. Skedenjci iz otroškega vrta so se lepo običili pustu na čast

v garderobo in od tam domov. Se po poti so piskali na piščalke, se obmetavali s korlandoli ter se glasno poslavljali od novih prijateljev in znancev. Na svidenje drugo leto na otroškem pustnem rajanju!

OB LETOŠNJI ČETRTI ŠTEVILKI

«Galeb» se vedno bolj širi med našo doraščajočo mladino

Primerjava med številom razdeljenih izvodov in vseh učencev govori o veliki priljubljenosti in razširjenosti lista - Velika je požrtvovalnost urednikov in sodelavcev

V preteklih dneh je naša malčka obiskala 4. številka letošnjega «Galeba» in čeprav še nekoliko pozno, bomo vendar tudi mi pogledali vanj in zapisali, kaj smo videli in brali na njegovih straneh.

Seveda je njegova oblika in vsebina zopet podobna oni iz prve in druge letošnje številke. Izjema je bila samo tretja številka, ki je bila posvečena daljnemu predniku «Galeba» — «Novemu rodu», ki je izhajal, dokler ga niso fašisti ukinili.

Prvo stran so uredniki našega lista za mladino namenili pustni z dvema priložnostnima pesmicama, katerima je dal slikar R. Hlavaty zelo posrečeno ilustracijo pustnih šem. Sledi Jožice Martelan-čeve zgodba o «Volku in njegovem prijatelju» z ilustracijami slikarja Milka Bambiča. Ta zgodbica, ki je dolgo zabavala male čitatelje, se je s to številko tudi zaključila. Skalarjevi pesmici «Ali veš sledijo nato Frana Milčinskega «Zgodba o kraljeviču Marku», zopet z ilustracijami M. Bambiča, njim pa napete silkanke. Vera Albrehtova je prispevala pesem «Mamica piše teta», kateri sledijo dogodiščine Friceta in Fraceta, katerih pa v tej številki še ni konec. Te zgodbe kakor tudi naslednje pesem o «Alenki — učenki» je tudi ilustriral Bambič. Svojeemu poučnemu spisu o zdravih zobeh je R. Hlavaty dodal tudi lepo ilustracijo, prav tako je poskrbel tudi za ilustriranje rubrike «Za smeh in dobro voljo». Kratki ruski zgodbi o «Komarju in levu» sledi še nekaj o pustu s posrečeno ilustracijo A. Cernigoja. Prav zadnji list, pa je kot vedno tudi tokrat posvečen dopisom mladih čitatev. Tako piše Danilo Gerdol o tem, kako so doma bili veseli ponatisa «Novega roda», Ivan Koluta z Opčin piše o kriških ribičih, Vojko Černe, ki tudi hodi v šolo na Opčinah, pa nam pripoveduje o Konknelu. Z Opčin se oglasa še Jože Zgavc in Vincenc Taučer, prvi o njihovem kučku, drugi pa o ladjedelnici, kamor hodi delati tudi njegov brat. Davorin Čač od Sv. Barbare razlaga o Gradšču v Miljskih hribih, Danilo Mužina iz Trsta pa piše o svojih vtihih s počitnic v Celju. Na notranji strani zadnje platnice so kot običajno uganke za bistre glave in prav na koncu tudi seznam tistih bistrih glav, ki so pravilno rešile uganke v zadnji številki.

Toliko o vsebini, prav pa je, da ob tej priložnosti povemo tudi kaj več o našem edinem mladinskem listu na Tržaškem. Na enem zadnjih «Gledaliških ponedeljkov» je namreč urednik «Galeba» učitelj Milan Jereb povedal mnogo zanimivega, kar je dobro, da vedo vsi, ki jim je pri srcu zdrava duševna rast naših otrok.

Predvsem je treba vedeti, da izhaja «Galeb» samo po zaslugi nesebične požrtvovalnosti sodelujočih in njihove ljubezni do mladine. Nihče od sodelavcev in urednikov ne prejema za svoje delo plačila v denarju. Njihova edina nagrada, ki pa je zato toliko večja, je hvaležnost mladih čitatev, ki vsak mesec nestrno pričakujejo nove številke. Če primerjamo številno učencev, ki obiskujejo slovenske osnovne šole na Tržaškem (in njim je predvsem list namenjen!), s številom razpečanih izvodov «Galeba», potem ni težko ugotoviti, kolikšna je njegova razširjenost in njegova priljubljenost med našimi mladimi čitatelji. Prav v tem pa imamo tudi lep dokaz, da «Galeb» že v veliki meri opravlja tisto funkcijo, kateri je namenjen, namreč da

Tudi slovenski srednješolci so se zavrteli na plesu, ki ga je priredilo na pustni torek njih društvo na stadionu

odvaja našo doraščajočo šolsko mladino od slabe tujerodne mladinske šunt-literature, ki preplavlja knjižni trg in kvarno vpliva na duševnost otrok.

Seveda bi bilo zgrešeno delati si iluzije, da je vpliv te kvarne poplave mogoče zadržati čez noč in uredništvo «Galeba» se tega tudi dobro zaveda. Zato so njegovi na-

pori usmerjeni predvsem v to, da «Galeb» vsebinsko še izboljšajo, da pritegnejo k sodelovanju, če že ne vse, pa vsaj večino slovenskih piscev za mladino tako iz matične domovine, kot pri nas, in da še povečajo njegov obseg. Vse to pa bo seveda tem lažje, čim bolj se bodo zanj zavzeli poleg šole same, tudi starši. Šolskim oblastem je treba dati priznanje zaradi njih nanklonjenosti do «Galeba» in moralne pomoči, ki mu jo nudijo, v enaki meri pa je tudi upravičeno pričakovanje, da bodo svojo moralno in materialno dolžnost v še večji meri storili tudi starši, ravno tisti starši, ki so morda še danes hvaležni svojim staršem, ko so jim pred davnimi leti omogočili čitanje «Novega roda».

Zelimo, da bi te naše besede padle na rodovitno tla, da bi «Galeb» še bolj raztegnil svoje bele peruti, da bi popajdal do poslednje slovenske družine s šolsko dečo, ter postal še bolj njen prijatelj in tovariš.

J. K.

Ficko piše

Dragi pri Morski!

Za Pusta je bilo letos dosti Mašker in tudi gušto je bilo Maškera. Jest sem bil na Rajanju pri sv. Ivanu v nedeljo kije blo za Otroke ma niblo preveč lepo, soble same ta male Maškere. Meni seje do pala tista Pika ki ima lasje ko od konja rjep, ma v nedeljo m imela rjepa, jebla ricasta in tenka ko kili Caj. Jebla oblečena za Damo inje imela dolg de Kolte. Jebla, Narlepa ma ni dobila na Grade.

Nakazani sobli tudi Fric in frace, dasmo se vsi smejali. Tudi jeblo polno Zvali pa se nismo nič bali.

Na Koršu jebla na Maškarana tista zo Flja, ki ima tako napet de Kolte in igra v čine.

Tista Maškera jebla smešna kije rekla daje letos Dobro, ko je vsaj Mižerja, a kako bo hleti, ko se Mižerja ne bo več.

V bo Luncu niso pu stih se žgat Pusta, sose bali da za drugo leto nebo Pusta, inso ga teli pu stit za Seme, pasu ga se žgali Bubl.

Je pravil gušto daso imeli veliko Zabavo s Pustom tudi na trste Niku in pri Banih in Fr Lugh, pa tudi openci in tre Benči sobli veseli.

V žavlah pasu povabili na Posebno Sodišče Pusta in Slednji seje predstavil na Proces. Sodnik je povedal daje pred Sodiščem z Otožbo prevlekle Resnosti in Zlorabe njegovega Polozaja, ker ni pustil preveč Zabave in Plesa ter drugih krivičnih in Spolskih de Janj. Obsojen je bil na Smrt z Obesjenjem do Smrti in na Sežig. Potem pa jebla Zabava in Ples.

Pepe iz brega je povedal da pravjo, da moja Pesemca ni bila nič vredna. Kako bo kaj vredna, kopa joje odstrigel tisti Odgur pri pri Morskem kiese boji Procesa. In ti sto jeblo Narlepe, kije blo odstrizeno, pa jebla res Nica. pa jo nesmes povedati, čene, prideš natli Buni.

Gušto je rekel daso v šoli pravili, da jeblo Odgur od pri Morskega hud na ba Biča, kije pisal od pri Morskega in je rekel gušto, zakaj jeblo jezen Odgur na ba Biča, ko gaje tako hvallil. Škoda da hodi gušto v gim Nazjo, koje tako naumen in neve, da ba Bič za Fr kava. Ma Odgur je fino na pisal za reži Sere, da niso mogli najt tagca kri Tika kot Oni čajo, inso prasašli tri, pa trepečejo in ne čajo, a taki ki čajo, pa jih Oni ne čajo. In da gleda Lišče tudi brez kri Tika fino za služji.

Glasbena, ma Tica je pisala pri Morskemu za Hvalo za propa gambo in re Klamo za njih Ples inda jeblo zato dosti Plesalcev in se je pod pisal pre Cednik Miku le Tič.

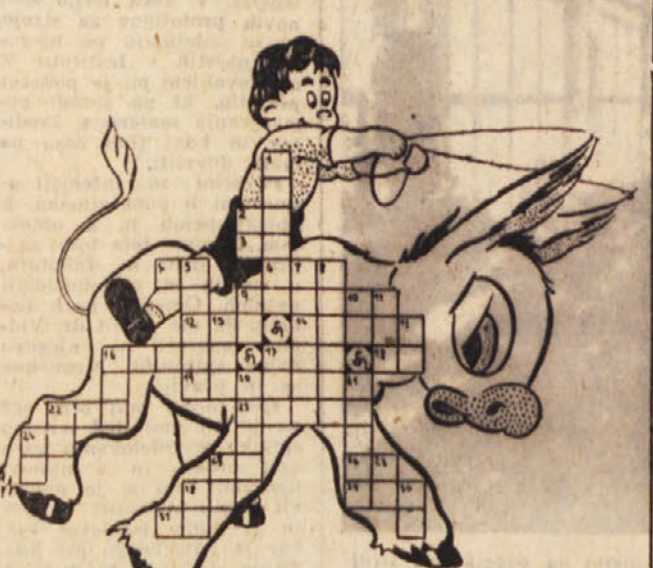
In tako seje končal letošnji Pust.

Te pozdravlja tvoj

FICKO

KRIŽANKA: NA JEŽI

VODORAVNO: 2. znak za gl.; 4. začetni črki prtmika iridi; 3. nikalna oblika pom. in imena kraškega pesnika; 6.

delo kiparja; 9. slavnostni spreved; 12. žensko ime; 14. kile k orožju; 16. s plugom prerahljano; 17. nekatere, 18. znak za aluminij; 17. ostati sam; 22. glavni števniki; 23. delam pakce; 24. najbolj brani slovenski tednik; 25. star izraz za pivo; 26. kazalni zamek; 28. igralna karta; 29. možko ime; 31. ime črke.

NAVPIČNO: 1. velika celina, kjer se narodi z vso silo borijo proti kolonializmu; 2. veznik; 3. takšno je morje; 7. prebivalec Irana; 8. dešica, na kateri mešajo slikarji barve; 9. veznik; 10. pritrdilnica; 11. predplačilo; 13. del obraza; 15. kratica za mlajši; 16. del obraza; 17. žensko ime; 20. grški slikar (poznano ga iz Prešernovega soneta); 21. nekaj posedovati; 22. znak za Trst; 24. kazalni zamek; 25. del kolesa; 27. medmet; 28. ploščinska mera; 30. osebni zaimek.

Taborniki zelo pazijo na dobro organizacijo

Zanimiv in učinkovit sistem točkovanja, ki upošteva zlasti dober učni uspeh

V večini organizacij je uprava zrahljana in ni pravega reda. Pri tabornikih polagamo na to zelo veliko pažnjo. To se je izrazilo zlasti v organizaciji posebnega upravnega tečaja, kjer so člani družinskih odborov, pa tudi ostali člani, poslušali predavanja, kako naj se organizira in vodi upravno delo v posameznih družinah. Predavatelji so posvetili največjo pažnjo predvsem sestavljanju mesečnih poročil, blagajniških poročil, prirejanju raznih predavanj itd.

Tajnik vsake družine mora namreč do 5. v naslednjem mesecu poslati rodovi upravi mesečno poročilo. Spodbuda k dobremu upravljanju organizacije je točkovanje. Namen tega točkovanja je, da se z njim dviga aktivnost članov in vrednost naše organizacije. Uvedli smo točkovanje med družinami in točkovanje med posamezniki. Tako dobi n. pr. družina za vsako mesečno poročilo, oddano v zgoraj omenjenem roku 5 točk. In res se uprave družin trudijo, da ne prihajajo poročila z zamudo. V zadnjih treh mesecih so od skupnih 18 poročil, ki jih je oddalo naših 6 družin, prišla le 4 prepozno. Točkovanje ima torej uspeh. Tajniki si prizadevajo, da ne zapravijo 5 točk svoji družini. Naše mo zgledu bi morala slediti razna prosvetna društva, ki sploh ne pošiljajo poročil prosvetni zvezi.

Taborniška organizacija stremi za tem, da so naši člani dobri dijaki. Pravilnik točkovanja daje zelo veliko točk članom, ki v šoli dobro uspejejo. Ze iz temeljnih načel naše organizacije je razvidno, da mora biti tabornik delaven in da stremi k napredku in znanju. Zato se mora vsak tabornik-dijak potruditi in se skrbno učiti, da bo dobro izdelal razred. Samo tako bo lahko užival prostem počitnic.

Vsak naš član, ki dovrši šolsko leto in izdela s povprečno oceno 6, dobi 10 točk, izdela s povprečno oceno 7 dobi 15 točk, če dovrši šolsko leto še z boljšim uspehom pa dobi 20 točk.

Solski neuspeh pa se kaznuje z odbitkom točk. Tako se n. pr. članom za vsak popravi izpit odbije 5 točk, repetentom pa se odbije 25 točk. V zadnjem šolskem letu je od tabornikov izdelalo 63 odst. vseh članov-dijakov. Če primerjamo tih odstotek z odstotkom vseh slovenskih mestnih srednjih šol, ki znaša 45 odst., bomo ugotovili, da so naši člani dosegli za 18 odst. boljši uspeh od povprečja.

To pomeni, da taborniki zbiramo le najboljše dijake. V prvem tromesečju letošnjega šolskega leta je v družini Morske zvezde iz Barokovel odpadlo povprečno le 1,4 negativne ocene na vsakega člana dijaka; v družini Zarečega slapa iz Skednja je

pa znašalo povprečje 1,83 negativne ocene na vsakega tabornika. Dober uspeh so dosegli tudi dijaki iz vseh ostalih družin.

Vsako taborniško delo posameznik se točkuye. Tako nagradi prisotnost člana družinskem sestanku z eno točko, udeležbo na celodnevnem izletu pa s 3 točkami. Za vsako drugo aktivnost je tabornik nagrajen s točkami, kot za sodelovanje pri taborniški prireditvi; za pridobivanje sredstev organizacije (če zasluži n. pr. član organizacije 5000 točk dobi 6 točk).

Pri točkovanju aktivnosti posameznih družin pa se upošteva poleg pravočasne oddaje mesečnih poročil, še sklepanje sestankov, prirejanje celodnevni ali pol dnevnih izletov, organiziranje raznih taborniških prireditev itd.

Po tromesečnem točkovanju je stanje med posameznimi družinami naslednje:

1. družina «Sumečih borov» s Proseka-Kontovela, ki ima 87,63 točke;
2. družina «Jadranskega delina», ki ima 80,6 točke;
3. družina «Belih galebov», ki ima 73,08 točke.

Taborniki skušajo sami s svojo aktivnostjo na razne načine pridobiti organizaciji finančna sredstva. Vendar je naša organizacija zelo mlada, hitro raste in nam materialne potreščine za razvoj še manjkajo. Na zadnjem tabornem nismo mogli niti vseh članov spraviti pod šotore, tako, da so morali nekateri gostovati pri našem sosedu pastirju. Resne skrbi povzroča rodovi upravi vprašanje nabave lesenih postelj. Naši dve zadnji taborniji sta bili namreč ob zgornjem Belopeškem jezercu, tam pa smo naleteli na zabrotnika, ki nam je dal za razpolago ves les, ki nam je bil potreben. Za to smo mu zelo hvaležni. Na žalost pa se na take dobrotnike naleteli le redkokdaj, zato moramo resno računati na nabavo teh postelj, sicer bomo morali spat na golih tleh.

Za zaključek naj še omenim, da je rodova uprava pred kratkim organizirala tabor iz kuharski tečaj. Udeležili se ga je kar lepo število članov. V glavnem je šlo o tabor, da se dajo fantom (pa morda tudi marsikateri dekletu) vsaj osnovni nauki o kuhanju. Na tabornem pridejo namreč na vrsto tudi dežurni v kuhinji tudi fantje. Seveda ni prijetno, če kuharji shlapi voda in vam namestijo juhe pripravljajo rižot. V tem oziru je bil kuharski tečaj zelo koristen. Saj je koristen, če zna tudi možki nekaj kuhati. Sicer pa če bi hoteli ugotoviti kateri je glavni posel, s katerim se ukvarjajo možki v XX. stoletju, bi iz raznih humorističnih zgodb, risb ali smešnic spoznali, da spada med glavna opravila revno pomivanje in kuhanje.

PAVEL COLJA

IMPEXPORT

U V A Z A:

Vsakovrstni les, drva za kurjavo, gradbeni material

I Z V A Z A:

tekstil, kolonialna blaga in raznovrstne stroje

SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA VSAKOVRSNE KOMPENZACIJE

PRIZNANO MEDNARODNO AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

LA GORIZIANA

GORICA - UL. Duca D'Aosta 88 - Tel. 28-45 - GORICA

PREVZ-MAMO PREVOZ VSAKOVHSTNEGA BLAGA

Posebni pogoji za prevoz blaga v Jugoslavijo

TRST - Ul. Moresi 7 **POŽAR ARTEMIO**

Telefon st. 28 373

TOVORNI PREVOZI v vse kraje, tudi v inozemstvo

Ribarič Ivan

IMPORT • EXPORT

VSEH VRST LESA IN TRDIH GORIV

TRST - ULICA F. CRISPI 14 - TEL. 93-592

ULICA DELLE MILIZIE 19 - TEL. 96-510

Naročniki! KUPUJTE pri TVRDKAR, ki oglašajo v našem listu!

Dopisi iz naših krajev

Kmečki ženi ob 8. marcu

Kdo bi mogel naštetiti vse dolžnosti in dela kmečke žene, kmečke gospodinje pri nas? Komaj se začne delati dan, že je pokonci, že hiti za svojim poslom, bodisi v hlev, bodisi na dvorišče, k studencu ali v kuhinjo. Vseposvoda jo je videti. Zdi se kot bi bila na več krajih hkrati. In za potrebo Zlati če so pri hiši, majhni otroci. Niti za hip ne sme stati, sicer ne bo utegnili postorit vsega, kar jo še čaka.

In tako gre do večera, do noči, pogosto, prebogosto pa mora svoj delovni dan podaljšati tja v noč. Drugi člani družine že davno počivajo, ko je ona še vedno pri krpanju, likanju.

V mesecih pa, ko je delo na polju, ko je treba vse dneve predepeti na njivi in čistiti plevele ali osipati ali žeti, kar dar so pri hiši kosci ali kdar žanjejo žito, takrat pa ni moč povedati, kako je tej gospodini.

Ali kadar je v hiši bolizen. Pa ko se odpravljajo otroci v šolo. Pri učenju bi ji morala pomagati, pri sestavljanju domačih nalog, skrbeti za njih vzgojo, za njih duševno rast.

Koliko je pri nas žen, ki imajo komaj nekaj njiv ali kak pašniček, da vse skupaj ni omembe vredno, toda dela je tudi s tem obilo. Pa še koliko! Pridelka ni, da bi ga šteli in moč mora za zaslužkom v mesto. Tako pride prav vse delo, možko in žensko, na njena ramena. Ni redko, da mora tudi pogledati, kje bi tudi sama kaj zaslužila. Ker moč premalo prinese. Zato se loti pranja perila mestnih družin ali redi kakor žival za prodaj, ali neguje rože ali... Kdo ve kaj vse skuša, da bi kaj zaslegol!

Zato pa nase dosti ne misli, na svojo izobrazbo, niti, da bi si razširila obzorje, da bi se izpopolnila v tistem, kar ji je najbolj potrebno in česar ji šola ni dala. Ni časa za to. Ne utegne ali pa je tako utrujena od dela, da v redkih prostih hipih kar tako obseja, da bi si oddahnila. Zanj ni delovnega urnika, vse dan je njen delovni čas.

Je prav, da mora prav kmečka gospodinja tako trdo delati? Je to njeno nenehno delo brez počitka za dobro družine tudi cenjeno primeru temu prizadevanju? Najbrž ne.

V naprednih državah, tudi v Jugoslaviji, ima družba za svojo dolžnost gospodinj, mater in ženo sploh razbremeniti in ji nuditi s šolami in raznimi tečaji možnost, da se za svoje delo izpopolni, da zna uporabljati pripomočke, ki ji delo olajšajo. Tam ne gledajo na žensko delo kot

na nekaj manj vrednega, nekaj sramotnega. Nasprotno. Vsi člani v družini pomagajo gospodini, da je prej prosta in da tudi njej ostane nekaj časa samo zase.

Le za našo kmečko ženo se družba malo meni. Pusti jo, da opravlja svoje delo po starem in le redke so, ki si lahko nabavijo razne pripomočke. Ni tečajev, v katerih bi se kmečka žena naučila kako se pripravljati boljše hrana, kako se lepše uredi dom, kako se bolje organizira delo, kako se konservirajo živila za zimo, da bi se seznanila z vzgojnimi vprašanji in še za marsikaj drugega.

Tudi v tisku se vidi, da se za ta vprašanja ne meni dosti in je moč brati vsa mogoča navodila, kako se kroji, plesna obleka in katero rdečilo je najbolj primerno za take in take, malo pa se vidi navodil, kako se s pridom uporablja raznovrstni ostanki v kuhinji. Kako si pomagamo v boleznih in kaj vse moramo napraviti iz tega, kar imamo doma. Malo je tega, pravim. Prav tako sliko nam nudi pouk gospodinjstva na naših podeželskih strokovnih šolah, ki niso v ta namen tudi primerno opremljene in niti nimajo dovolj sredstev.

Na vse to bi morali misliti vsi, zlasti žene ob ženskem prazniku in po svojih močeh pomagati gospodini in ženi v naših vaseh.

Kmečka gospodinja je stebra kmečkega doma. V pravem pomenu besede opodirja tri ogre pri hiši, zato ima vse pravico, da je njeno delo cenjeno tako kot zaslužilo in da je deležna vse pomoči.

A. A.

PADRIČE

Cepprav se malo oglašamo v našem časopisu, se vsemu vsako toliko časa tudi pri nas. Vsi člani v družini pomagajo gospodini, da je prej prosta in da tudi njej ostane nekaj časa samo zase.

Le za našo kmečko ženo se družba malo meni. Pusti jo, da opravlja svoje delo po starem in le redke so, ki si lahko nabavijo razne pripomočke. Ni tečajev, v katerih bi se kmečka žena naučila kako se pripravljati boljše hrana, kako se lepše uredi dom, kako se bolje organizira delo, kako se konservirajo živila za zimo, da bi se seznanila z vzgojnimi vprašanji in še za marsikaj drugega.

Tudi v tisku se vidi, da se za ta vprašanja ne meni dosti in je moč brati vsa mogoča navodila, kako se kroji, plesna obleka in katero rdečilo je najbolj primerno za take in take, malo pa se vidi navodil, kako se s pridom uporablja raznovrstni ostanki v kuhinji. Kako si pomagamo v boleznih in kaj vse moramo napraviti iz tega, kar imamo doma. Malo je tega, pravim. Prav tako sliko nam nudi pouk gospodinjstva na naših podeželskih strokovnih šolah, ki niso v ta namen tudi primerno opremljene in niti nimajo dovolj sredstev.

Na vse to bi morali misliti vsi, zlasti žene ob ženskem prazniku in po svojih močeh pomagati gospodini in ženi v naših vaseh.

Kmečka gospodinja je stebra kmečkega doma. V pravem pomenu besede opodirja tri ogre pri hiši, zato ima vse pravico, da je njeno delo cenjeno tako kot zaslužilo in da je deležna vse pomoči.

A. A.

NABREŽINA

Naš najstarejši in najbolj priljubljeni svetnik brez razsvetljene glave se je pri nas kaval že lani, letos pa je štrajkal, češ: »Čemu vam moje burke in norčije, ko jih uganjate med letom brez mene, bogati na svoj, siromaki na drug način. Med živimi mi ni več prasičev, torej ni klobas, gnjati in poštenih jezikov, cvenk se je nekam za katolič, jajca in druge reči porabijo gospodinjne zase. Od kod torej žrtve? Kjer pa ni žrtve, ni pusta. Tuli nistem kupčijo skozi blago in nistem izbran za rešitelja gospodarske krize. (Gotovo misli Milje in Tržič). To pomeni moj konec. Sicer ni bilo z menoj vse bleščeče a brez mene je še slabše.

Nekam tako se je odločil: in v upanje na povratek izročil nekaj svojih semen najmlajšim. In že je bil pri začetku ter ga spretno pričel reševati iz duševne spona.

Jore, prileten fant, je tudi zgodaj ustal. Zornil je vase šilce »žanjak«, z rokaom se obrisal prek ust in neobrite brade, ozel jopit, vtiaknil naglo nekaj trdega v roka in se odpravil proti polju.

Bil je strasten divji lovec, pravica zajca smrt. Navadno je dminaril na kmetih, ali kjerkoli, da je le zaslužil sva sproti. Vsak prosti hip je porabil za slova; zjutraj zgodaj in pozno v mraku. Nastavljal je zanke povsod, po srenjskem svetu in po zasebnih zemljiščih, v potokih in grapah. Kot divja koza je skakal čez skale ali pa čez vinograde zidove. Ljudje pa so med sabo šepetali, da ne nastavlja samo zank, ampak da tudi s pihačnikom katerega sička povči, ako se le nudi za to ugodna prilika.

»Uspesha so bili včasih zelo reovni, drugič pa ugodnejši. Ob takih prilikah je rad povabil svoje zamejenske tovarise na abanketi. Bil je sicer zelo zadržan, in dobro nečrto so svedela tudi poštni zalili.

Tudi danes se je torej odpravil na običajno inšpekcijo. Taval je z njibe na njivo, skakal čez zidove in ričil skozi grmočje in zman. Zanke so bile povsod prazne. V tem je, ozirajoč se na levo in desno, prišel do »krove njive« in zagledal za košatim figovim drevesom Jožeta, ki je ravno kar tlačil v svoj lep koš ujetega, še živega zajca.

»Ehe, kaj pa ti tukaj delaš, a?«, zdržal naglo Jure v Jožeta, ki gleda malce preplašen, če bolj pa v zadregu, zdaj v koš, pa spet v Jureta. Pa mu hlastno, ostro odvrne: »Kaj pa »ebe sploh to briga?«

»Ej, prijatelj, da veš, bri ga pa meš. Jure stopi nato nekaj korakov naprej čez parobek in ostro pogleda v grmčevje. Ne, nobenega dvoma ni. Kjer je sinčič vestno poiložil zanko, so tla nekoliko razpraskana, zanka pa visi iz roko odprta, prazna. Taki so Jure orme k Jožetu in med njima se prične ostro besedičenje, ki se kmalu spremeni v prepir...

—Ova Anča, je večkrat nabrala na svoji njivi nekaj fig, breskev, češpelj. Kadar pa ni njene njivi sadja pri sosedu kupila jureta sadja pri sosedu in potem nista na bližnji Kras, kjer je po hišah prodajala in si tako nekaj zaslužila za vsakdanji kruh.

V tem lepem nedeljskem jutru je krenila z jurbasom proti svoji njivi. Danes ne, si je mislila, ne grem nikamor, ker je nedelja; nabrala bom na svoji njivi kakega pol jerbasa, drugo bom dobila pri botri Minci in jutri bom nesla na Kras. V takih in enakih mislih se je bližala svoji njivi. Slišala je glasev prepir in ko je prišla bliže je zagledala Jožeta in Jureta, ki sta se pri njenih vratih pričela vrati za uboga zajca, ki ga je Jože držal v košu za uhlje, dočim ga je z lakotno tiščal, da ni mogel brccati.

Anča je odločno stopila med tekmece. Morda je mislila, da hočeta obrniti sadje na njeno njivo. Ko pa je zagledala koš, v košu pa zajca, je takoj razumela, za kaj gre. In ker sta se Jože in Jure še naprej prepirala, ju je Anča z odločno kretljivo ločila in hkrati izrekla salomonsko razsodbo: »Zajec se je napalet in ušel na moji njivi; meni pripada polovica, Jure, ki je zanko nastavljal, dobi eno četrtino, ravno tako dobi četrtino Jože, ki ga je na zanki našel. Zajca zakoljita in potem si ga razdelita.

Ta Ančina modra razsodba pa nikakor ni prepričala onih dveh. Vsak je zahteval celega zajca zase.

Ko je Anča uvidela, da je nočeta postulatirali in ubopati, je razsrdila in izjavila: »Ker me ne ubogata, vama pa rečem se to: zajec bo cel moj; vidva pa se pri tej priči berita z moje njive. In že je v hipu stegnila roko v Jožeta, tož koš ter ga povlekla k sebi.

Jože je naglo stopil korak nazaj in z nogo zadel ob strlečo breskovo korenino. Telebnih je po tleh, koš mu je zletel iz rok, zajec pa — ne bodi len! — je kot blisk zbežal v hišo. Vsi trije so neznanoko bedasto strmeli drug v drugega... M. M.

SESLJAN

Kdor je poznal Sesljan pred 50 leti, ve kako se je spreminil. Po zadnji svetovni vojni pa je postal malo vaba. Tračarjevanje po stavbnih parcelah raste, novi stanovanjski domovi se množijo. Gostinstvo hoče priti s tujskim prometom na svoj račun. Cena zemljišča raste. Če bi občina ne prodajala jussarskega zemljišča po primernih cenah (okrog 350 lir kv. m), bi menda ne bil kv. m najbolj kamnite parcele izpod 1000 lir. So pa se ponudbe po 1500 kv. m. Kaj pa šele bo! Delovni človek je razen redkih izjem — se sedaj izločen iz možnosti za postavitev skromnega doma. Prvotno kmečko-delavsko naselje dobiva značaj tujkoprometnega središča. V ta namen pa bo treba še mnogih naprav iz živnih sredstev. O tem je bilo že mnogo govora. Obično faka tukaj veliko delovno torišče. Ali bo to zmogla? Naši državci daje tujski prodaj ogromna sredstva. Tudi iz tega razloga je dolžna nakazati naši pasivni občini v ta namen primerna sredstva.

CEROVLJE

Imeli smo tečaj o živinoreji, na katerem je predaval živinozdravnik g. Legiša iz Mavhinja. Kot kmečki sin temeljito pozna naše kmetijske oziroma živinorejske razmere. Zato mu je bilo toliko lažje govoriti o pomankljivostih in nam ojašati česa se nam je lotiti, da moremo doseči boljši uspeh. Govorilo je resnično naše dvojno dobro. Vsekdan nam prinese v hišo »krajcar«, vsak dan vrača zemlji, kar smo ji s prideli odvezli. Kaj bi z zemljo, če bi je ne bilo? Seveda ni zadosti, če smo slišali lepe nauke v domači beedi, važno je, da se po njih tudi ravnamo. Uspehi bodo nedvomno dokazali, da se to temeljito izplača.

Iz za prve svetovne vojne smo bili povezani z Medjo vasjo s poljo na severni strani Grmade. Ta pot vodi deloma čez jugoslovansko ozemlje. Zaradi tega in ker je v slabem stanju, je neuporabljiva. Ko smo slišali, je občina predložila to zadevo razmejitveni komisiji in zaprosila, če bi se dal doseči prehod. To bi bilo potrebno tudi s tujkoprometnega pogleda.

ŠEMPOLAJ

O našem pokopališču se pu navljajo pribožbe, da je zelo zanemarljeno. Reditelj ga sure-

PRAPROT

Prvi naseljenci po naših krajih niso svojega naselja imenovali kar tjavdan, ampak so ga nazvali po vodi, gori, dolini, živali, ondodni značilni rastlini: itd. Tako je naša vas dobila svoje nespremenljivo ime praproti, ki je bila tudi razširjena.

Brezposelnosti gostuje tudi pri nas, s seboj je prinesla uganko o preživljanju prizadetih družin. A ni izgleda za ublažitev te krize. Edino kdor zna zamenjati svoj poklic s kmečkim orodjem, si more pomagati iz zadrege.

Kaže, da si bodo v doglednem času preskrbele vodo iz vodovoda vse hiše, ceprav ni napeljava tako poceni. Voda se vedno bolj ceni z zaravstvenega in gospodarskega pogleda. Pa če bi jo napeljali; do naših njiv za gojitve zelenjave in priprinskih cvetov.

NEKAJ JE NOVEGA V DOLINI... POD DOLINO

Zakaj so nastala prva naselja v bregu in ne v dolini - Središče, ki bo združilo Dolino, Kroglice in Boljuncem v pomemben trg - Kakšno ime mu bodo dali?

Krajevno ime Breg ni težko razumeti ako pomislimo, da se nahajajo vse njive vasi, razen Boljuncem, v bregu. Sicer pa niso davni predniki Boljuncemov živeli na ravni, marveč, kakor trdi ustno izročilo, na brdu Včelu, ki se razteza izpod Boršta do Lakotiča. To brda pa so danes zapustili, tako pravi, zgradili vodo in da so se preselili tja, kjer so danes, ker je boljše izvišek, bolj učen, od koder da izhaja tudi ime Boljuncem.

Tukaj se samo ob sebi pojavlja vprašanje: zakaj se niso že od samega začetka naselili v ravnini? Tako sem se tudi sam vprašal, ko sem gledal nove hiše, ki rastejo na ravnam pod staro Dolino. Kaj so šli vendar iskati tja gor, na strmi breg, ki je vrhu vsega še ves razrit in presekani z žlebi in prepadi, medtem ko so imeli prav pred nosom prekrasno dolinsko polje. Da, sedaj je res prekrasno polje, ali nekdanj je bilo tam močvirje in v davnih preteklostih celo morje, zaradi česar so se morali pravi prebivalci naseliti v bregu. Dolina severozapadno od Včelo brda, pod Logom je, na primer, še danes precej močvirnata. Osapska dolina pod Mačkovičami je bila kon-

nec zadnjega stoletja večkrat vsa pod vodo, ki je celo edino cesto pokrivala skoraj meter visoko.

Danes ni več močvirij, zadnje je izginilo pod Stramarom, ki so ga pred nekaj leti zasuli. Tam so zvrstili tudi barake za miljeje in druge begunce. Ko sem te dni obiskal Dolino in Boljuncem, sem videl dve važni novosti: novo cesto po ravnini izpod Doline do Boljuncem in novo občinsko hišo na sredini te ceste, prav točno pod Kroglicami. Ti dve novosti in ljudska žola pri Domju, kjer je bilo v začetku tega stoletja le nekaj hiš, so najbolj vidni znaki preseljevanja iz brega v ravnino. Zaradi novega občinskega doma je bil spor med vzhodnim in zahodnim dolinske občine. Vzhod je hotel, da ostane občinski dom, kjer je do sedaj bil v Dolini, zahod pa da se preseli v Boljuncem. Da se pa prepriča atomska vojna med vzhodom in zahodom je prišlo do kompromisa in zmagala je majhna vasica Kroglice, ki ni nikoli niti sanjala o tem, da postane sedež občinske dolinske občine. V največjem času se je v Kroglicah odprla gostilna, po zgradbi novega občinskega doma pa so takoj zraven njega sezidali novo lepo hišo, v kateri je nameščena druga krogeljska gostilna.

Nova, šest sto metrov dolga cesta med Dolino in Boljuncem je projektirala in finansirala bivša angloameriška vojna uprava, in ako bi bila ta uprava ostala še nekoliko časa, bi danes po nji (namreč po cesti) brčkone že tekla efliomenas, kakor je ljudstvo po svoje prekrstilo italijansko filovio. Tako pa bo treba še nekoliko počakati, morda dotlej, dokler ne najdejo primerne prostora za nov ezulski aborog. Nova progla efliomenas bi morala iti od mitnice do Boljuncem, od tam po novi cesti do stare dolinske ceste, po tej do Lakotiča in od tam nazaj do mitnice. Jasno je že sedaj, da bo nova cesta, ob kateri so že začeli zidati hiše, kmalu postala glavna ulica bodočega središča dolinske občine, ki bo združila v pomemben trg sedanje vasi Dolino, Kroglice in Boljuncem. Kakor za novo občinski dom, bo seveda tudi ime novega trga potrebno kompromis med Boljuncem in Dolino.

Pa še nekaj novega imamo v naši občini, so me opozorili na županstvu. Kaj pa? Ravno kar dovršujejo novo razgledišče. Kje? Pogledite, tam gori visoko v borovcih. In res sem kmalu zagledal belo kraksko skalo, ki iz temnih borovcev radovedno gleda v svet okoli sebe in pod seboj, in na njej korajo orlovo gnezdo, nova razgledišča, točno tako kot sta onidve pod Jezerom in nad Zabrčcem. Prav zares me mika, ali kako priti tja gor? Od spodaj gledana se zdi stena z borovci skoraj navpična, nič ni vidno kaj takega, iz česar bi se dalo sklepati na kakšno etezo, le črni borovci, bela stena in družina ničesar. Eo, je, je, lepa pot je skozi borovce do razgledišča in še naprej gor.

DRAGO GODINA

Pustna kasa

V teh dneh se je večkrat in bolj pogosto kot ostale dni v letu govorilo po tržaški okolici o pustni kasi. Ze stara navada je in nekaka tradicija, da se na pustno soboto po okoljskih vaseh razdeli med člani denar, ki se je nabral med letom v epustni kasi. Je ni vasi, ki ne bi poznala te stare navada in so vasi, ki imajo tudi po več kot eno kaso. Član pustne kase postane lahko vsakdo, ki se obveže, da se bo držal pravil, ki so si več ali manj v vseh vaseh podobna. Član se obveže, da bo v določenih dnevih in urah vložil svoj denarni prispevek, ako pa kdaj v tej svoji dolžnosti izostane, mora plačati globo, ki se prileže k splošnim obrestim. Člani imajo pravico, da si iz pustne

PRISPEVAJTE ZA DIJAŠKO MALICO!

nost vrtniti vsem članom vloženi denar. Obresti pa, v kolikor jih ne razdelijo med člane, večinoma uporabijo za več ali manj razkošni banket, ki se ga udeležijo vsi člani dotične pustne kase.

Vaščani se vsako leto odzovejo v primernem številu ustanovitvi pustne kase in ni redek primer, da med letom prav ta kasa pomaga članu iz zapate in denarne stiske s takojšnjim posojilom, ki ga potrebuje dobi brez kakih posebnih in dolgih birokratskih postopkov. Zato je pa tudi ob priliki vračanja vlog vedno zraven veselih obrazov tudi kak bolj resen onega, ki mora svoj dolg poravnati. Vendar pa je večina ob takih pustnih prilikah več veselja kot žalostnih in zato ni nič čudno, ako se bo pustna kasa obnavljala in ostala priljubljena pri naših poštenih delovnih ljudeh. Iz srca jim želimo, da si ob prihodnjem pustni razdelijo čim večje vsote denarja in naj bodo še bolj veseli in zadovoljni kot pretekla leta. Član pustne kase

KMETJE VRTNARJI

Za vsako vašo potrebo se obrnite na domačo trvdko

FURLANI EDVARD

TRST, Ul. Milano 18

TELEF. 35-169

katera vam nudi po najnižjih cenah vsakovrstna semena najboljših inozemskih krajev in semena lastnega pridelka ter razne sadike, zveplo, modro galico, umetna in organska gnojila ter vsakovrstno orodje in stroje vsake velikosti.

TVRDKA

JOŽEF SILA

UVOZ IZVOZ

VSakovrstnega lesa za predelavo in kurjavo ter jamskega lesa

TRST - Ulica F. Filzi šte. 23 - Telefon 37-004

„Oglasov ne plačuje trgovec, ki oglase naroča in tudi ne kupec, ki pri tem trgovcu kupuje. V resnici plača oglase konkurent, ki sam ne oglasa.“

Herbert Casson

Ob 1. št. «Tokov»

(Nadaljevanje s 3. strani)

sledno brezkompromisna stališča. Pri jezici pa vpraš o socializmu, je tu ni: avtor omanjuje, in tragični dogodki na Madžarskem so ga prej prepričali o jalovosti borbe za socializem, kot pa o nasprotne.

Premišljevanje in razmišljanje je treba, in to temeljito in korenito razmišljanje o vseh njenih pojavih; razmišljanje tako dolgo, da se dokopljete do nekega trdnega prepričanja, in šele nato stopiti na glas z jasno in odločno besedo. Dokler pa gre le za premišljevanje, ne moremo od nje obetati bogve kakšne koristi, tudi če ga natismemo v reviji; kvečjemu moremo vzbuđiti podobne dvome tudi pri tistih, ki jih do sedaj niso imeli in jih tako odtegniti od borbe, ki nam je morda pri sreč. Vsakdo od nas se bori z dvomi: pomisleki, nejasnostmi, strankami; s problemi socializma in protisocializma; toda javne delavce mora imeti toliko čista odgovornost, da tege ne obesa na veliki zvon, ampak mora dvome najprej premagati v sebi, šele nato stopiti pred javnost z jasno besedo o tej, ali oni stvari. Tu smo na področju politične publicistike, in tu je treba stvari postavljati konkretno, obravnavati jih v zvezi s konkretno družbeno stvarnostjo. Da to Jeza tudi zna, je dokazal v svojem dobrem in dokumentarnem članku, »francoski navzočnosti v Alžiru«, ki je lep primer stvarne in konkretne publicistike.

Članek Juliusa Haya, madžarskega dramatika »Svoboda v književnosti« pa je prav tako lep primer javnega delavca, ki postavlja stvarno konkretno in jih konkretno obravnava; in to na svojem področju literarne dejavnosti in njene vloge o družbenem življenju. Avtor ima glede tega zelo jasne pojme in zagovarja v bistvu pravilno stališče, če iz vzamemo njegov obljubo, da to apostol naša politika identična s politiko države in partije (smisel te obljube nam ni povsem jasen), kar pa mu ni pomagalo, da ga Madžarska država ne bi aretirala in obtožila sprotirevolucionarnega delovanja! (To se mu je sicer pripetilo, ker je medtem državo, ki jo je Hey predavil, zavrnila neka druga država, ki je le po imenu Madžarska, a bi se mu utegnlo zgoditi tudi sicer, ker je ujetnik, kakor tudi vsak drugi zavestni idejni borec, vedno več kot vanku, in to kar tarna urejena država, in ker je protislovo med tem, kar je in tem, kar naj bo, nujno in neogibno).

Slovo od pusta

v Šklednju

v Žavljah

v Boljuncu

pri Magdaleni

Foto Mario Magajna

